

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Ite[m] de eade[m] s[entent]ia quo pertinuerit, ut in illa sacratissima cœna,
qua tradebat[ur] no[n] co[n]tentus dixisse, que[m] ego mitta[m] uobis.
addidit dice[n]s: qui à p[at]re p[ro]cedit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

Iohan. 4 filij, rogabo patre, & alium paracletum dabit uobis. Itemq; meus cibus est ut faciam uoluntate patris mei, sciat Euangelista non sic scripsisse, meus cibus est, ut faciam uoluntate patris mei, sed uoluntate eius quae misit me: neque scripsisse rogabo patrem meum (cum rogare sit naturae inferioris, & rogatio eius, sacrificium passionis eius fuerit) & ego rogabo patrem (inquit) & alium paracletum dabit uobis.

Item de eodem dicto contra hereticos, quia non sequitur, spiritum sanctum non procedere a filio, propter id quod ait, qui a patre procedit, immo sequitur spiritum sanctum deum esse, quia a diuinitate procedit.

Caput .III.

Rogo quoniam de procedente spiritu sancto dixit, quem ego mittam uobis a patre, & meo non addidit, itaque quod a patre procedit, & meo non apposuit: sic tuta & uerida fides recte intelligitur a patre, ac si dixisset, a diuinitate, quae scilicet diuinitas una patris & filij substantia est. Requiritur nunc intentio uel causa propter quam dixerit hic ille testis fidelis, quia spiritus sanctus a patre procedit: & tunc sic sonabit, sic audietur dictum istud ei qui habet aures audiendi, ut uere uox firmamenti, uere sonus sublimis dei. Quae nam intentio uel causa est, nisi ipsa propter quam natus est, & in hunc mundum uenit, scilicet testimonium perhibere ueritati? Sic enim dixit: Ego in hoc natus sum, & ad hoc ueni in mundum, ut testimonium perhibeam ueritati. Cuius uidelicet testificandae ueritatis quae summa est, nisi quod sit unus uerus deus pater & filius & spiritus sanctus? Nimis ad testimonium huius ueritatis, magnifice pertinet illud, quod idem filius dei & de semetipso dixit: ego enim ex deo processi, & de spiritu sancto testificatus est, qui a patre procedit. Quid enim o hereticus? Arriani qui dixit, quia spiritus sanctus deus non est. Quid (inquit) o insensatus? Quid aliud quam deus ex deo processit aut procedit? Quod natus est ex carne, caro est. Et quod natus est ex spiritu, spiritus est. Sic proculdubio quod processit & quod procedit ex deo, deus est. Processit autem ex deo filius, procedit spiritus sanctus. Ergo deus est dei filius, ergo deus est spiritus sanctus. Ecce quod breue dictum, quod magnum sonat testimonium: Breue dictum est, ego ex deo processi, & magnum prohibet testimonium ueritati, quod filius dei deus sit. Breue dictum est, qui a patre procedit, & magnum prohibet testimonium ueritati, quod spiritus sanctus deus sit. Magna haec uox (ut supra dictum est) firmamenti, magnus hic sonus sublimis dei, super serpentem antiquum detonans, qui uictus est & de caelo proiectus est in terram, & super aquam doctrinae nequam, quam misit ex ore suo tanquam flumen post mulierem, id est, ecclesiam, ut faceret eam trahi a flumine, & hac uoce confortata terra, adiuuit mulierem, aperiens os suum, & absorbens illum flumen, conuenientibus scilicet patribus de toto orbe terrarum, tanta cum oris apertura, ut per testimonia scripturarum ad nihilarent blasphemias haereticorum, quorum deterrimifuerunt Arriani, & post illos Macedoniani, qui dixerunt creaturam esse dei filium, creaturam & non deum esse spiritum sanctum.

Item de eadem sententia, quo pertinuerit, ut in illa sacratissima coena, qua tradebatur non contentus dixisse, quem ego mittam uobis, addidit dicens, qui a patre procedit.

Caput .IIII.

Taque illud, quod cum dixisset dei filius, paracletum ego mittam uobis a patre, & addidit uel repetiuit dicens: qui a patre procedit. Et a filio non procedit, uerum etiam amplius magnificandam demonstrat maiestatem procedentis, ne putet quis et dicat haereticus, qui sperat ab homine, et non procedit ab ipsa substantia. Et ecce per simile hoc, quod dicimus, non nihil adiuuatur intelligentia fidei. Apud Marcum Euangelistam cum dixisset, Quisquis unum ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit, continuo subiunxit: Et quicumque me suscipit, non me suscipit: sed eum qui me misit. Humilis enim erat homo inter homines, mortalis inter mortales apparebit, et homo tantum uidebatur, et deus esse non agnoscebatur. Proinde ne diceret aut cogitaret quis: quid pro magno reputas te suscipi, aut quid magnum est in nomine tuo quenquam recipi, cum et tu homo sis ut isti, quos uis in nomine tuo recipi. Recte & oportune persecutus est, et qui me suscipit, non me suscipit, sed eum qui me misit. Similiter quando haec dicebat, quando paracletum spiritum sanctum promittebat. Nonne et multo magis homo infirmus et quasi nouissimus uirorum apparebat illa, qua tradebatur, uel per

Christi testi monium contra haereticos Iohan. 18.

Iohan. 8 Iohan. 17

Iohan. 3.

Et filius & spiritus sanctus uere deus est.

Apoca. 12

adde rem, dei seu patris. Mar. 9

Cur dixit Christus, Qui a patre procedit.

ra, in

ra, in illa sacratissima cœnar. Nonne (inquam) tunc maxime in infirmitate nostra laborabat, & non erat species ei neq; decor, unde & uidimus eum (inquit Propheta) & non erat aspectus, & desiderauimus eum depectum & nouissimū uiros, uirum dolorum & scientem infirmitatem, & quasi absconditus uultus eius, & despectus. Proinde ne maiestas spiritus sancti maior uideretur uel tunc presentibus uel post futuris, ex eo quod homo eiusmodi dixisset, quē ego mittam uobis, recte & necessario addidit, à patre: & repetens, qui (inquit) à patre, id est, ab altissima procedit diuinitate, unde & credi uel agnosci debet quid sit altissimus ipse. Per hoc ergo simile, sicut iam dictum est, fides debet, ut firmior sit, adiuuari præsertim, quia non, sicut ubi dixit, & qui me recipit, quasi quandam negationem suppositum fuit dicēs, non me recipit, sed eū qui me misit: non enim (inquit) sicut illic ita & hic tali locutione usus est, ut diceret, quē ego mittā uobis, non ego mittā, sed is qui me misit.

¶ Item filium fontem esse processionis huius, sicut est & pater: Psal. m. dicente, quoniam apud te est fons uitæ.

Ca. V.

T igitur hauriamus uitam, & bibentes non sitiamus unquam, accedamus tam scienter quā fideliter ad hunc procedentē, non dubitantes filiū æque ut patrem huius esse processionis fontem. Vnde & cum Psal. m. dicamus tibi domine, quoniam apud te est fons uitæ. Vita enim spiritus sanctus est: & fons uitæ filius dei est: & dominus cui hæc loquitur, domine in celo misericordia tua, & cætera, usq; in ebriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente uoluptatis tuæ potabis eos, quoniam apud te est fons uitæ, deus pater est. Sic ergo in hoc psalmo intelligimus fontē apud dominū, sicut in Euangelio, uerbū apud deum: flumen & de fonte, & de fontis uena procedit, spiritus sanctus & de filio & de patre procedit. Flumen inquit, uerbi gratia: phison siue gyron profluit de fonte qui est apud paradysum: Fluminis impetus, qui lætificat ciuitatē dei, procedit de fonte qui est apud dominū, de uerbo quod est uel erat apud deū. At tamē similitudo hæc non est omnino perfecta. Nam paradysus & fons, terra & aqua, diuersa est substantia. Et fluuius localiter egreditur de fonte siue de terra illa. Fons autē & dominus, apud quem est fons uitæ, & ipsa uita scilicet spiritus sanctus, una substantia est. ¶ Vide nunc ordinē siue iuncturā uerborū. Cum dixisset: Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente uoluptatis tuæ potabis eos, cām subiunxit, cur hoc deberet & unde posset fieri, dicens: Quoniam apud te est fons uitæ. Nam pro posse siue possibilitate talē præsens coniunctiua structurā facit. Dixi, torrente uoluptatis tuæ potabis eos, id est, perfectā & inestimabilem iocunditatem eis dabis: & hoc bene poteris facere, quoniam apud te est fons uitæ, de quo procedit spiritus sanctus, qui ipse est torrentis uoluptatis tuæ. Pro causā uero sic. Dixi, potabis eos, & hoc iccirco debes facere, quoniam ipsi credunt & confitentur, quod sit apud te ille fons uitæ.

¶ Ad eandem ueritatis rationem pertinere quod clamās dixit fons ille, si quis sitit, ueniat ad me, & bibat, & de fontis eiusdem apertione.

Ca. VI.

Omnē hoc est quod clamans dixit fons ille, filius ipse: Si quis sitit, ueniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de uentre eius fluent aqua uiuæ. Cui rogo magis uel melius congruit quā fontis, ut dicat, si quis sitit, ueniat ad me, & bibat? Habet enim fons quod de semetipso effundat, habet (inquam) fons uitæ, qui apud te est domine, uitam, id est, uiuificantem spiritum qui ex ipso procedat & in os sitientis siue bibere uolentis, id est, in interiora animæ credentis, desiderantis, & uiuere uolentis, larga dignatione influat. ¶ Hinc & apud Zachariam Propheta scriptum est. In die illa erit fons patens domui Dauid & habitantibus Hierusalem, in ablutionem peccatoris & menstruatæ. Gaudemus enim, nomine fontis CHRISTVM dei filium in hac ratione designari, dum hoc intendimus quod nulli dubium esse debuerit, quod nunc Ecclesia Catholica firmiter credit, quia spiritus sanctus non minus à filio quā à patre procedit. Primū, in remissionem peccatorū, de quo uidelicet dato eiusdem spiritus sancti, & hic propheta dicit manifeste, in ablutionem peccatoris & menstruatæ, scilicet populi utriusq; peccatoris, populi gentilis: menstruatæ, synagogæ: cuius ex nobilioribus filiis unus Esaias, hoc ipsum confitetur et dicit, Et facti sumus ut immundi omnes nos, et

B 2 quasi

leget minor

Domine apud te est fons uitæ Psal. 35.

Gene. 2 Psal. 45

Psal. 35

Iohan. 7 Siquis sitit, ueniat ad me

Zach. 13 Fons patens in ablutione peccatoris & menstruatæ.

Esa. 64